

Asociace
pro mezinárodní
otázky
Association
for International
Affairs

Summit G8 – Petrohrad 2006

—

Srpen 2006

Summit G8 – Petrohrad 2006

—

Alexandra Pet'ková

Srpen 2006

Asociace
pro mezinárodní
otázk
Association
for International
Affairs

Summit G8 – Petrohrad 2006

–
Srpen 2006

Od 15. do 17. júla 2006 sa v ruskom St. Petersburgu konalo stretnutie siedmich najvyspelejších krajín sveta a Ruska. Po prvý raz v histórii spoločenstva predsedá tento rok skupine Rusko, prijaté v roku 1997.

Podľa návrhu ruského predsedníctva sa hlavnou agendou summitu stala globálna energetická bezpečnosť, boj proti infekčným chorobám, prístup ku vzdelaniu a k rozvoju vedy. Okrem nich ruská strana súhlasila s ďalšími témami: problém šírenia zbraní hromadného ničenia, boj s medzinárodným terorizmom a riešenie chudoby rozvojových krajín.

Pred oficiálnym začiatkom stretnutia sa uskutočnila dvojstranná pracovná schôdzka prezidentov USA a Ruska Georga Busha a Vladimira Putina. Bushovým prvým krokom po prilete do Petrohradu bolo stretnutie s predstaviteľmi pätnástich ruských mimovládnych organizácií, ktoré sa kriticky stavajú k politike Kremľa a niekoľko dní pred summitom usporiadali diskusné fórum pod názvom Iné Rusko. Napriek tomuto stretnutiu, ktoré niektorí ruskí predstavitelia už dopredu označovali ako nepriateľské gesto, následné uzavretie rokovania s Vladimirom Putinom sa nieslo v pomerne uvoľnenom duchu. Na vyváženie predchádzajúceho kroku sa Bush vyhol verejnej kritike ruského demokratického vývoja. Pri spoločnej tlačovej konferencii dokonca uznal zvláštnosti ruskej demokracie vyplývajúce zo špecifik ruského historického vývoja. Podľa Vladimira Putina Rusko bude ďalej budovať demokraciu, ale samo, bez cudzej pomoci, pričom poznamenal, že „demokraciu, aká vládne v Iraku, by sme u nás videli len neradi.“ V podstate možno skonštatovať, že Bush si chce s Ruskom udržať dobré a priateľské vzťahy, aby bolo možné riešiť problémy, ktoré sú pre USA dôležitejšie než oslabenie ruskej demokracie. Takými problémami sú jadrové ambície Iránu, jadrový program Severnej Kórey, ale aj situácia na Blízkom východe, keďže Rusko patrí medzi blízkovýchodné „Kvarteto“.

Obaja predstavitelia sa zhodli na tom, že Severná Kórea a Irán by mali zastaviť svoje jadrové programy a ako možnú alternatívu ponúkli ruský návrh na vytvorenie systému medzinárodných centier, kde by prebiehalo obohacovanie uránu a opätovné spracovanie použitého jadrového paliva. To by štátom, ktoré majú záujem, umožnilo legálny prístup k palivu pre jadrové reaktory a zároveň by znemožnilo šírenie jadrových zbraní. S týmto návrhom potom súhlasili aj ostatní členovia G8, otázne však je, do akej miery bude zrealizovaný.

Sklamanie vyvolal nesúhlas Spojených štátov so vstupom Ruska do Svetovej obchodnej organizácie (WTO). Všeobecne sa predpokladalo, že 13 ročné vyjednávania o začlenenie Ruska do tejto medzinárodnej organizácie sa uzavruť práve počas stretnutia G8. Hoci USA s ruským vstupom súhlasia, žiadajú od Moskvy zlepšenie v oblasti nelegálneho kopírovania duševného vlastníctva. Ruskú snahu o začlenenie do WTO skomplikovalo aj vyhlásenie Gruzínska, ktoré je členom organizácie od roku 2000, že sťahuje svoj predchádzajúci súhlas

Summit G8 – Petrohrad 2006

–
Srpen 2006

s členstvom svojho severného suseda. Príčinou tohto kroku sú zrejme zhoršujúce sa rusko-gruzínske vzťahy.

Samotný summit sa začal 16. júla. Okrem hláv členských štátov – USA, Veľkej Británie, Francúzska, Nemecka, Talianska, Japonska, Kanady a Ruska – sa ho zúčastnili aj predstavitelia Číny, Indie, Brazílie, Mexika a Juhoafrickej republiky, ktoré síce nie sú členmi, ale ich ekonomiky prevyšujú ruskú, a tak sú zvyčajne na stretnutie najmocnejších štátov sveta prizývané. Prišli aj predstavitelia Európskej únie, OSN, Svetovej banky, Svetovej zdravotníckej organizácie a Agentúry pre atómovú energiu. Pripravenú agendu summitu takmer úplne prekryla kríza na Blízkom Východe medzi Izraelom a Libanom. Účastníci mali rozdielne názory najmä na izraelskú akciu. Kým USA ju považovali za akt sebaobrany, Francúzsko a do istej miery aj Rusko ju považovali za neprimeranú reakciu na únos izraelských vojakov. Napriek týmto rozporom sa podarilo podpísať kompromisnú deklaráciu. Podľa nej situácia vyplynula z úsilia radikálnych síl destabilizovať región a Izrael má právo na sebaobranu proti útokom zo strany Hamasu a Hizballáhu. Mal by však pamätať na humanitárne dôsledky akcie, vyhnúť sa stratám na životoch civilistov, škodám na civilnej infraštruktúre a zdržať sa činov destabilizujúcich prozápadnú libanonskú vládu. Tieto body možno považovať za ústupok Spojeným štátom podporujúcim Izrael. Na druhej strane USA súhlasili s hlavnou prioritou deklarácie – so zastavením násilia, hoci prímerie bez odzbrojenia Hizballáhu podľa prezidenta Busha nemá význam. Kroky nevyhnutné na zastavenie násilia uvádza deklarácia takto:

- prepustenie izraelských vojakov zadržovaných v Libanone a v pásme Gazy,
- koniec ostreľovania izraelského územia,
- ukončenie izraelských vojenských operácií a urýchlený ústup izraelských vojsk z Gazy,
- prepustenie zatknutých palestínskych ministrov a poslancov

Predstavitelia EÚ navrhli vyslať do Libanonu medzinárodnú vojenskú mierovú misiu, s čím väčšina predstaviteľov súhlasila. Rusko by podľa prezidenta Putina návrh privítalo, ak by s ním súhlasili obe znepriatelené strany, a ak by misia mala mandát Bezpečnostnej rady OSN. USA tiež myšlienku neodmietli, ale prostredníctvom svojho veľvyslanca pri OSN Johna Boltona skepticky namietli, že ťažko zaistiť, aby bola takáto misia úspešnejšia ako misia OSN, ktorá v oblasti pôsobí už niekoľko rokov a nedokázala zabrániť ostreľovaniu izraelského územia. Ruský prezident Putin počas tlačovej konferencie 17. júla vyhlásil, že Rusko využilo svoj vplyv na Blízkom východe a cez rôzne kanály sa snažilo dosiahnuť oslobodenie unesených izraelských vojakov, pričom zdôraznil, že výhodou Ruska sú práve dobré vzťahy s moslimskými krajinami v regióne. Obhajoval tiež nedávno uskutočnené

Asociace
pro mezinárodní
otázk
Association
for International
Affairs

Summit G8 – Petrohrad 2006

–
Srpen 2006

rokovania palestínskeho vládneho hnutia Hamas v Moskve. Podľa Putina treba rokovať s tou politickou silou, ktorá má vplyv na situáciu a podporu vlastných ľudí, hoci podľa niekoho nemusí byť vhodným partnerom na rokovanie. Vyhol sa však odpovedi na otázku, či Rusko k rovnakému kroku pristúpi aj v prípade libanonského hnutia Hizballáh.

Ďalšou dôležitou témou summitu bola avizovaná globálna energetická bezpečnosť. V prijatej deklarácii Rusko sľúbilo, že otvorí svoj energetický sektor zahraničným investorom. Ide však len o deklaráciu, ruský prísľub je teda len verbálny. Podľa predsedu Európskej komisie José Barrosa by malo Rusko sľub premietnuť do konkrétnych záväzných dohôd. V deklarácii sa tiež uznáva, že členovia G8 presadzujú rôzne spôsoby na dosiahnutie energetickej bezpečnosti a ochrany klímy.

Rusko sa prihlásilo aj k princípom otvoreného trhu a transparentnosti, ktoré sú obsiahnuté v Energetickej charte. Napriek tomu ju Moskva odmieta ratifikovať, pretože dokument predpokladá vzájomné využívanie infraštruktúry slúžiacej na ťažbu a prepravu energetických surovín. Ratifikácia Energetickej charty by tiež znamenala, že Moskva sa vzdá kontroly nad štátmi ako Kazachstan, Turkménsko a Uzbekistan, ktoré môžu svoj plyn pre nedostatok alternatívnych plynovodov dodávať len Rusku. Charta totiž stanovuje, že v prípade nedostačujúcich prepravných kapacít, nesmú štáty, ktoré k charte pristúpili, brániť zahraničným investorom v stavbe nových produktovodov. Rusko sa tiež vyhlo prísľubu zrušiť monopol plynárenského podniku Gazprom.

Hlavným bodom bolo prijatie tzv. Energetickej výzvy, ktorá kladie dôraz na diverzifikáciu energetických zdrojov a využitie alternatívnych a obnoviteľných zdrojov, ale aj na využitie jadrovej energie. Z ruského podnetu lídri odsúhlasili vytvorenie tzv. „ropnej banky“, ktorá má zabezpečiť prieskumnosť vo využívaní zdrojov a stať sa nástrojom na boj proti korupcii a politickému zneužívaniu energonosičov. Banka, ktorá má ešte len vzniknúť, bude obsahovať údaje nielen o ropе, ale aj o iných energetických zdrojoch.

Podľa Vladimira Putina Rusko v energetickej oblasti tlmočilo hlavným odberateľom ponuku stabilných energetických zdrojov a presvedčilo svojich partnerov, že za energetickú bezpečnosť nesú zodpovednosť nielen predstavitelia exportného štátu, ale aj predstavitelia transportných štátov.

Okrem toho prijali ešte niekoľko dokumentov, ktorým bola venovaná menšia mediálna pozornosť. Ide o deklaráciu o boji proti terorizmu, v ktorej navrhli koordinovaný postup medzinárodných partnerov, čo môže zmenšiť pravdepodobnosť útokov. Medzinárodná spolupráca má zahŕňať aj zlepšenie medzinárodného právneho rámca na boj s terorizmom; prispôsobenie národných legislatív; zamedzenie pokusov teroristov získať zbrane hromadného ničenia; zabránenie zneužitiu počítačovej technológie; zabránenie zneužitiu

Asociace
pro mezinárodní
otázk
Association
for International
Affairs

Summit G8 – Petrohrad 2006

–
Srpen 2006

imigračnej politiky, ale zároveň umožniť zákonné cestovanie; postavenie vinníkov teroristických činov pred medzinárodný súd.

Ďalšie dokumenty sa venovali:

Obchodu: predstavitelia súhlasili s ukončením rokovaní z katarskej Dauhy do konca roku 2006. Cieľom je zlepšiť prístup rozvojových krajín k svetovému trhu.

Korupcii: dohodli sa na trestnom stíhaní všetkých foriem korupcie a na spolupráci proti prenikaniu korupcie do finančných systémov krajín. Lídri prisľúbili implementovanie medzinárodných dohôd vrátane konvencie OSN proti korupcii a konvencie Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE) proti prijímaniu úplatkov.

Pirátstvu: členské štáty sa zhodli na potrebe zvýšenia informovanosti o spôsoboch ochrany vlastníckych práv, na zintenzívnení medzinárodnej spolupráce v boji proti falšovaniu, na zvýšení hraničných kontrol a výmene právnych informácií v rámci boja proti obchodu s falzifikátmi.

Afrike: lídri G8 sa dohodli na vybudovaní Africkej pomocnej jednotky, na poskytovaní dopravnej a logistickej pomoci a na podpore regionálnych organizácií akou je Africká únia. Prisľúbili zintenzívniť snahy o dosiahnutie dobrého výsledku v rozhovoroch WTO, ktorých cieľom je zlepšiť prístup k svetovému trhu pre rozvojové krajiny.

Vzdelaniu: v deklarácii politici sľúbili podporovať vo svojich krajinách výskum a vzdelanie a vytvárať znalostnú ekonomiku prostredníctvom zvýšenej spolupráce medzi univerzitami a priemyslom. Vyzvali tiež na zvýšenie akademickej mobility a na užšiu spoluprácu medzi univerzitami formou výmenných programov. Deklarácia upriamila pozornosť aj na problémy imigrácie a pomoci prisťahovalcom prispôbiť sa s pomocou vzdelávacích systémov.

Infekčným chorobám: sa venovali v deklarácii o zosilnení boja proti AIDS, tuberkulóze, malárii a vtácej chrípke, o modernizácii zdravotníckych systémov a o zvýšení podpory prevencie a liečby. Jedným z bodov dohody bolo zníženie cieľ na dovoz liekov, aby boli dostupnejšie pre chudobných a vytvorenie mobilnej skupiny špecialistov, ktorí môžu rýchlo a efektívne reagovať na epidémie vo svete.

Summit mal pre účastníkov rôzny význam. Pre západné krajiny to bol jeden z bežných, nie príliš významných a prelomových summitov, na ktorom diskutovali o dôležitých problémoch a dospeli k určitým záverom, ktoré možno budú, možno nebudú naplnené. USA sa snažili Rusko príliš nepodráždiť, keďže ho potrebujú ako partnera pri dôležitých rokovaniach. To ich núti k spolupráci s Moskvou, i keď s ňou nesúhlasia v otázkach demokracie, dodržiavania ľudských a občianskych práv, či ruských akcií v Čečensku. Na druhej strane,

Asociace
pro mezinárodní
otázky
Association
for International
Affairs

Summit G8 – Petrohrad 2006

–

Srpen 2006

pre Rusko bol summit pod jeho predsedníctvom príležitosťou zvýšiť svoju prestíž, ukázať, že je plnoprávnym členom zoskupenia, dôležitým medzinárodným aktérom. Bol symbolickým dôkazom obnovy jeho postavenia medzi svetovými mocnosťami, dôkazom, že bez Ruska nie je možné riešiť najzávažnejšie svetové problémy.

Asociace
pro mezinárodní
otázky
Association
for International
Affairs

Summit G8 – Petrohrad 2006

–
Srpen 2006

Zdroje:

Bakuria, Tsotne: G-8 SCOREBOARD. In: The Washington Times, [online], 20. 7. 2006. Dostupné na: <http://www.washtimes.com/commentary/20060719-081922-2600r.htm>

Chivers, C. J.: RUSSIA'S BACK, AND RARING TO ROAR, SO NO LECTURES, PLEASE. In: The New York Times, [online], 16. 7. 2006. Dostupné na: <http://www.nytimes.com/2006/07/16/weekinreview/16chivers.html>

Mainville, Michael: STATUE BUOYED BY G-8 SUMMIT. In: The Washington Times, [online], 18. 7. 2006. Dostupné na: <http://www.washtimes.com/world/20060717-100110-1878r.htm>

Putin, Vladimir: BRIEFING FOR JOURNALISTS AT THE INTERNATIONAL PRESS CENTRE. In: Prezident Rossii, [online], 17. 7. 2006. Dostupné na: http://www.kremlin.ru/eng/speeches/2006/07/17/0913_type82914type82915_108905.shtml

Putin, Vladimir: PRESS BRIEFING AT THE INTERNATIONAL PRESS CENTRE. In: Prezident Rossii, [online], 16. 7. 2006. Dostupné na: http://www.kremlin.ru/eng/speeches/2006/07/16/0030_type82915_108803.shtml

Přijaté dokumenty:

COMBATING IPR PIRACY AND COUNTERFEITING. In: Prezident Rossii, [online], 16. 7. 2006. Dostupné na: <http://www.kremlin.ru/eng/text/docs/2006/07/108831.shtml>

EDUCATION FOR INNOVATIVE SOCIETIES IN THE 21st CENTURY. In: Prezident Rossii, [online], 17. 7. 2006. Dostupné na: <http://www.kremlin.ru/eng/text/docs/2006/07/108875.shtml>

FIGHT AGAINST INFECTIOUS DISEASES. In: Prezident Rossii, [online], 16. 7. 2006. Dostupné na: <http://www.kremlin.ru/eng/text/docs/2006/07/108877.shtml>

FIGHTING HIGH LEVEL CORRUPTION. In: Prezident Rossii, [online], 16. 7. 2006. Dostupné na: <http://www.kremlin.ru/eng/text/docs/2006/07/108830.shtml>

G8 SUMMIT DECLARATION ON COUNTER-TERRORISM. In: Prezident Rossii, [online], 16. 7. 2006. Dostupné na: <http://www.kremlin.ru/eng/text/docs/2006/07/108879.shtml>

Asociace
pro mezinárodní
otázký
Association
for International
Affairs

Summit G8 – Petrohrad 2006

–

Srpen 2006

GLOBAL ENERGY SECURITY. In: Prezident Rossii, [online], 16. 7. 2006. Dostupné na:
<http://www.kremlin.ru/eng/text/docs/2006/07/108874.shtml>

MIDDLE EAST. In: Prezident Rossii, [online], 16. 7. 2006. Dostupné na:
<http://www.kremlin.ru/eng/text/docs/2006/07/108881.shtml>

STATEMENT ON NON-PROLIFERATION. In: Prezident Rossii, [online], 16. 7. 2006.
Dostupné na: <http://www.kremlin.ru/eng/text/docs/2006/07/108882.shtml>

UPDATE ON AFRICA. In: Prezident Rossii, [online], 16. 7. 2006. Dostupné na:
<http://www.kremlin.ru/eng/text/docs/2006/07/108833.shtml>

Asociace
pro mezinárodní
otázky
Association
for International
Affairs

Summit G8 – Petrohrad 2006

–
Srpen 2006

ASOCIACE PRO MEZINÁRODNÍ OTÁZKY (AMO)

Asociace pro mezinárodní otázky je nevládní nezisková organizace založená v roce 1997 za účelem výzkumu a vzdělávání v oblasti mezinárodních vztahů. Základním posláním AMO je přispívat k hlubšímu porozumění mezinárodnímu dění. Díky svým aktivitám doma i v zahraničí a dlouholeté historii je AMO vnímána jako čelní nezávislá instituce svého druhu v České republice.

K dosažení svých cílů AMO:

- formuluje a vydává studie a analýzy;
- pořádá mezinárodní konference, expertní semináře, kulaté stoly, veřejné diskuse;
- organizuje vzdělávací projekty;
- prezentuje kritické názory a komentáře k aktuálnímu dění pro domácí a zahraniční média;
- vytváří příznivější podmínky pro růst nové generace expertů;
- podporuje zájem o disciplínu mezinárodních vztahů mezi širokou veřejností;
- spolupracuje s řadou dalších domácích i zahraničních institucí.

VÝZKUMNÉ CENTRUM AMO

Výzkumné centrum Asociace pro mezinárodní otázky je předním českým think-tankem, který není spjat s žádnou politickou stranou ani ideologií. Svou činností podporuje aktivní přístup k zahraniční politice, poskytuje nestrannou analýzu mezinárodního dění a otevírá prostor k fundované diskuzi. Hlavním cílem Výzkumného centra je systematické sledování, analýza a komentování mezinárodního dění se zvláštním zaměřením na zahraniční politiku České republiky.

Výzkumné centrum bylo založeno v říjnu 2003 jako analytický útvar Asociace pro mezinárodní otázky se zaměřením na mezinárodní vztahy a zahraniční, bezpečnostní a obrannou politiku. Jádrem VC AMO je [tým analytiků](#), jejichž prostřednictvím nabízíme odbornou expertizu v hlavních problémech světových regionů a klíčových otázkách současné mezinárodní politiky. Výzkumné centrum zpracovává [vlastní odborné studie](#), analytici poskytují [komentáře](#) k aktuálnímu dění prostřednictvím médií. Dedikovanou platformou pro hodnocení mezinárodní politiky je [blog AMO](#).

www.amo.cz

